

VUOSIKERTOMUS 2022

Lasten ja nuorten puutarhayhdistys ry

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo

Johdanto.....	1
1. Kumpulan koulukasvitarha toimintaympäristönä	4
2. Puutarha nuorisotyössä	6
Vihreän Oksan Werstas	6
Kesätyöt ja työharjoittelut	8
Vihreästä voimaa -hanke	9
3. Puutarha ympäristökasvatuksessa.....	10
Kumpulan koulukasvitarhan leiritoiminta	10
Itä-Helsingin leiritoiminta	11
Leiritoiminnan palautetta ja tunnuslukuja	12
Leiriläisten iltapäiväkerho.....	13
Puutarhaperhekerho Basilika	14
Toimintaa kouluille ja oppilaitoksille.....	15
4. Tapahtumat, koulutukset ja vapaaehtoistoiminta	16
Vapaaehtoistoiminta	17
5. Viestintä, vaikuttaminen ja yhteistyö	18
6. Hallinto ja henkilöstö	20
7. Talous.....	22

Johdanto

Lasten ja nuorten puutarhayhdistyksen toiminta-ajatuksena on syventää lasten ja nuorten viljelytaitoja ja -tietoja sekä luontosuhdetta. Yhdistyksen toiminta lisää puutarhakulttuurin tuntemusta kaupungissa sekä tukee kaikenikäisten hyvinvointia puutarhassa tapahtuvan yhteisen työn ja virkistyksen kautta.

Yhdistyksen toiminnan keskipisteenä on **Kumpulan koulukasvitarha**, 4,3 hehtaarin puutarha keskellä Helsinkiä. Koulukasvitarha on Helsingin kaupungin omistuksessa ja nuorisopalveluiden hallinnassa. Kumpulassa järjestettiin vuonna 2022 leiritoimintaa lapsille, nuorten työpajatoimintaa, perhekerho, avoimien ovien tapahtumia, myyntitapahtumia sekä sadonkorjuujuhla.

Nuorisotyö

- Nuorten työpaja, Vihreän Oksan Werstas
- Vapaaehtoistoiminta
- Kesätyöt, työharjoittelut

Ympäristökasvatus

- Leirit, perhekerho, ip-kerho kesäkuussa
- Kouluvierailut
- Tuki ja materiaalit

PUUTARHA NUORISOTYÖSSÄ

Yhdistyksen nuorisotyön lippulaiva on **nuorten puutarhatyöpaja Vihreän Oksan Werstas**, joka on tarkoitettu 16-29 -vuotiaille ilman työtä tai koulutuspaikkaa oleville nuorille. Werstaalla tutustutaan puutarha-alan töihin käytännössä Kumpulan koulukasvitarhan

JOHDANTO

viljelyksistä vastaten ja ulkopuolisia pihakohteita hoitaen. Toiminta pohjautuu puutarha-alan opetussuunnitelmaan.

Yhteensä viidentoista nuoren kanssa tehtiin sopimus, joista yksitoista oli työkokeilu- ja viisi kuntouttavan työtoiminnan sopimuksia. Sopimusten määrä on suurempi kuin nuorten määrä koska yksi nuori oli sekä kuntouttavassa työtoiminnassa että työkokeilussa. Vihreän Oksan Werstaalla oli viljelykaudella myös kaksi opiskelijaa työssä oppimassa.

Leiritoiminta mahdollisti **työtä nuorille** apuohjaajille (10 nuorta), joiden palkkaus tuli kaupungilta, mutta yhdistys vastasi nuorten ohjauksesta. Puutarhatöihin työllistettiin 12 nuorta ja Kontulan leiritoimintaan neljä nuorta.

Yhdistys sai Helsingin kaupungin nuorisopalveluilta koronalisäavustusta, jonka avulla käynnistettiin **Vihreästä voimaa -hanke**. Toimintaa aloitettiin Lapinlahden Lähteellä ja Vesalan koululla, mutta nuoria ei vielä ensimmäisenä toimintavuotena tavoitettu riittävästi. Käyttämättä jäänyt rahoitus saatiin siirrettyä vuodelle 2023 päivitetyn suunnitelman avulla.

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA Kesällä 2022 oli yhteensä 15 lasten leiriä.

Kumpulán koulukasvitarhalla järjestettiin lapsille kaikkiaan 11 leiriä. Kontula-Vesalassa järjestettiin neljä leiriä. Valtaosa leireistä oli viikon mittaisia, mutta juhannusviikon leirit olivat lyhempiä (3-4 päivää), samoin heinäkuussa järjestettiin yksi kolmen päivän viljelyleiri.

JOHDANTO

Lasten leireillä ohjattua leiritoimintaa oli Kumpulan koulukasvitarhalla klo 9-14 ja Kontula-Vesalassa klo 9-15. Lisäksi Kumpulassa järjestettiin alkukesästä iltapäiväkerho yhdistyksen jäsenille kello 14-16, mikä pidensi mukavasti pienimpien leiriläisten päivää.

Leiriläisiä oli kaikkiaan 288, joista 221 Kumpulan koulukasvitarhalla ja 67 leiriläistä Kontulan leiritoiminnassa. Leiripäivään sisältyi ohjauksen lisäksi lämmin lounas ja pidempiin leiripäiviin Kontulassa kevyt välipala.

Varsinaisten leirien päätyttyä kesä jatkui vielä sadonkorjuulauantaisin syyskuun loppuun.

Koululaisilla oli mahdollisuus opastettuun päivään puutarhalla. Vierailukäyntejä oli yhteensä 19, joihin osallistui yhteensä 419 oppilasta. Vierailut järjestettiin yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Valtaosa vierailuista ajoittui elo-syyskuuhun, kuusi ryhmää vieraili jo keväällä. Ohjattujen vierailuiden lisäksi oli mahdollisuus myös omatoimisiin vierailuihin.

Perhekerhotoiminta jatkui kaupungin sosiaalitoimen ja Kulmakoulusäätiön avustuksen turvin. Perhekerhoon lähti mukaan peräti 18 perhettä, mutta pari perhettä jäi toiminnasta jo alkuvaiheessa pois. Puolet perheistä oli uusia ja toinen puoli vanhoja kerholaisia. Aikuisia oli 30 ja lapsia 22, joista nuorin 2,5 vuotta ja vanhin 11 vuotta.

KUMPULAN KOULUKASVITARHA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

1. Kumpulan koulukasvitarha toimintaympäristönä

Kumpulan koulukasvitarha (4,3 ha) on **ainoa lasten ja nuorten toimintaan erikoistunut puutarha Suomessa**. Kulttuurista arvoa on paitsi ainutlaatuisessa ympäristössä, myös 1920-luvun alusta keskeytyksettä jatkuneen toiminnan pitkässä traditiossa ja kehittyvässä toiminnassa. Helsingin kaupunki omistaa puutarhan ja Lasten ja nuorten puutarhayhdistys on vastannut toiminnasta vuodesta 2006 alkaen ensin yhdessä opetusviraston ja sittemmin nuorisopalveluiden kanssa. Yhdistys jatkaa toiminnan järjestäjänä ainakin vuoden 2024 loppuun asti nykyisen kilpailutuksen pohjalta.

Koulukasvitarha mahdollistaa monipuolisen ympäristökasvatustoiminnan seikkailusta viljelyyn ja tieteeseen. Kasvitarhan alue jakautuu Vähänkyröntien molemmin puolin, isoon ja pieneen puoleen. Kasvitarhan pienellä puolella oli vuonna 2022 lasten leirien ja perhekerhon viljelytoimintaa. Ison puolen viljelyksistä vastasi Vihreän Oksan Werstas. Varsinaisten viljelylohkojen lisäksi kasvitarhalla on marjapensaita, omenapuita, nurmikenttiä, pensaita, puita ja istutuksia. Lasten erityisessä suosiossa on pieni takametsä mustikoineen ja majanrakennuspaikkoineen.

Yhdistys hyödynsi taimikasvatuksessa kasvutunneliaan. Siellä saatiin kasvatettua alueen viljelyyn tarvittavat taimet sekä taimia Werstaan myyntiin. Kesäkaudella tunnelissa viljeltiin lämpöä vaativia hyötykasveja.

Kumpulan koulukasvitarhaa hoidetaan luonnonmukaisen viljelyn keinoin. Maan hoito suunnitellaan viljelynäkökohtien, lasten ja nuorten (viljelijöiden) ja kestävän käytön pohjalta. Viljelykierron avulla ylläpidetään ja parannetaan maan humuspitoisuutta, rakennetta ja ravinnetasapainoa. Työ on käsityövaltaista ja vaatii työvoimaa.

Maan muokkaus viljelytoimintaa varten hoidettiin hevostöinä kuten jo monena vuonna aiemmin. Maankäännössä oli hevosten lisäksi apuna pieni jyrsin. Pelkkä maankääntö hevostyönä ei riitä vaan lisäksi on paljon lapiotyötä.

Viheralueiden hoidosta on vastannut yhdistyksen työpaja, Vihreän Oksan Werstas. Nurmikkoalueiden korjaus- ja maanparannustoimet ja puiden kunnosta huolehtiminen on tapahtunut yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Nurmialueiden leikkaus hoidettiin Werstaan, yhdistyksen kesätyönuorten sekä nuorisopalveluiden kesätyönuorten yhteistyönä.

KUMPULAN KOULUKASVITARHA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Vuonna 2022 aloitettiin rakentamaan alueelle myös risuaitaa Vuokon säätiön pienellä avustuksella.

Kasvukaudet ovat erilaisia ja sadon varmistamiseksi vaaditaan jatkuvaa huolenpitoa ja kasvuston tarkkailua. Pitkäjänteinen ja osaava maan hoito takaa monipuolisen sadon lasten ja nuorten käyttöön. Vuonna 2022 varsinkin pienen puolen viljelykset tuottivat erittäin runsaan sadon.

Haasteita toiminnalle asettaa Kumpulan koulukasvitarhan rapistuminen, kun tärkeät korjaustoimenpiteet ovat viivästyneet. Elokuussa 2022 kutsuttiinkin päättäjiä tutustumaan alueeseen. Vierailun yhtenä tavoitteena oli herättää päättäjiä alueen ainutlaatuihin ja vaalimisen tärkeyteen. Jatkuvana riesana ovat olleet muun muassa tiputtelevat vesipisteet ja heikkokuntoiset ulkokalusteet. Pienen puolen paviljongin pylväät lahoavat pystyyn ja korjaustoimiin olisi päästävä mahdollisimman pian.

Vuonna 2022 saatiin odottaneita kohteita ja korjaustoimia myös eteenpäin. Kaupunki osti viljelylavojen uusimisen Vihreän Oksan Werstaalta ja uudet lavat ovat käytössä ensi vuonna. Aikaisin keväällä maalattiin myös ison puolen paviljongin lattia ja myöhään syksyllä kunnostettiin ison puolen vesiputket.

2. Puutarha nuorisotyössä

Vihreän Oksan Werstas

Vihreän Oksan Werstas on maamme ensimmäinen puutarhatyöpaja alle 29-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat tukea työllistymisessä tai koulutukseen hakeutumisessa. Toiminta perustuu puutarhatalouden opetussuunnitelmaan ja pajalla suoritetusta työkokeilusta saa todistuksen.

Werstaalla tutustutaan käytännönläheisesti puutarha-alan eri töihin: taimikasvatukseen ja kasvien lisäykseen, avomaan vihannesviljelyyn, viheralueiden hoitoon, viherrakentamiseen, puutarhatuotteiden jatkojalostukseen ja kukkasidontaan. Werstaan toiminta vahvistaa nuoren arjenhallintaa tukien yksilöllisen kasvun, osallisuuden ja osaamisen kehittymistä.

Tavoitteena on, että nuori pajajakson aikana:

- tutustuu puutarha-alan eri töihin, kuten avomaavihannesviljelyyn, kasvihuonetyöskentelyyn, viheralueiden hoitoon, viherrakentamiseen, puutöihin ja floristiikkaan, sadon jatkojalostukseen ja yritystoimintaan
- kohtaa työelämän arvoja työskentelemällä osana työyhteisöä
- sitoutuu työpajatoiminnan kautta yhteisöön ja vahvistaa omaa osallisuuttaan sekä omassa elinpiirissään että yhteiskunnassa
- löytää oman jatkopolun, opiskelu- tai työpaikan
- oppii arjenhallintaa ja elämänhallintataitoja sekä vahvistuu sosiaalisesti
- lisää omaa hyvinvointia ja huolehtii jaksamisesta levon, liikunnan ja ravitsemuksen avulla

Werstas toteutettiin Kumpulan koulukasvitarhalla sekä kasvukauden ulkopuolella Kumpulan kasvitieteellisen tiloissa.

PUUTARHA NUORISOTYÖSSÄ

Nuorille pajatoimintaa oli 3.3.-20.12.2022. Yhteensä viidentoista nuoren kanssa tehtiin sopimus, joista yksitoista oli työkokeilu- ja viisi kuntouttavan työtoiminnan sopimuksia. Sopimusten määrä on suurempi kuin nuorten määrä koska yksi nuori oli sekä kuntouttavassa työtoiminnassa että työkokeilussa. Vihreän Oksan Werstaalla oli viljelykaudella myös kaksi opiskelijaa työssä oppimassa.

Pajatoimintaan ohjautuvien nuorten kunto on heikentynyt viime vuosina. Koronapandemian jälkivaikutukset näkyvät vahvasti nuorten jaksamisessa. Työpäivien määrä työkokeilijoilla on vähentynyt. Nuoret ovat sen verran huonokuntoisia, että kokoviikkoisuus on ollut monelle nuorelle liian iso haaste. Olemme vastanneet tähän haasteeseen yksilöllisillä työaikajärjestelyillä. Järjestelyn avulla, työkyvyn kasvettua, monen nuoren kohdalla työpäivien määrää on pystytty lisäämään. Kaikilla pajanuorilla oli vuonna 2022 vähintään kolmipäiväinen viikko.

Werstaan toiminnan vahvuus on yhteisöllisessä toiminnassa ja arjen jakamisessa. Päivittäisessä toiminnassa toistuu avoin ja tasavertainen keskustelu, merkityksellinen työ ja yhdessä nautitut ateriat.

Toiminnan päärahoitus tuli Etelä-Suomen aluehallintovirastolta. Lisäksi saadaan kuntouttavan työtoiminnan nuorista päiväkohtaista korvausta. Kuntouttava toiminta kilpailutettiin uudelleen alkuvuodesta 2022. Yhdistyksellä on nyt uusi sopimus toukokuun loppuun 2026. Kuntouttava toimintaan saatiin nuoria hyvin verrattuna edelliseen vuoteen. Kaikki kolme paikkaa oli ajoittain käytössä ja syksyllä sovittiin neljänneistä paikasta, jota ei tosin vielä vuonna 2022 täytetty.

Werstas hankki omarahoitusta hoitamalla Vallilan siirtolapuutarhan yhteisiä alueita, Rialton (taloyhtiö) piha-alueita ja myymällä taimia, satoa sekä jalostamia tuotteita. Taimien suoramyyntiä koulukasvitarhalta jatkettiin hyvällä menestyksellä vuoden 2020 mallin pohjalta. Satokasseja myytiin jo vakiintuneen käytännön mukaan kerran viikossa heinä-elokuussa. Ravintolayhteistyötä jatkettiin, ravintolat (Ora, Nolla, Plein, Natura, Fiasco) kävivät ostamassa satoa ja sadon oheistuotteita suoraan koulukasvitarhalta.

Työskentely eri kohteissa vaatii työvälineiden ja tavaroiden kuljetusta. Pakettiauto on Werstaan arjen pyörittämisessä välttämätön ja leasing-sopimus pakettiautosta mahdollistaa joustavan toiminnan.

Pajan itsearviointinnissa on käytössä Sovari – sosiaalisen vahvistumisen mittari. Lisäksi Werstas on mukana Party-arviointijärjestelmässä ja raportoi OKM:lle työn tuloksista

PUUTARHA NUORISOTYÖSSÄ

vuosittain. Werstas on onnistunut tukemaan nuoria päivärytmin löytymisessä. Nuoret ovat kokeneet toiminnan merkitykselliseksi ja tunteneet olevansa osa yhteisöä.

Puutarha-alan oppilaitokset ovat monen helsinkiläisen nuoren näkökulmasta kaukana. Vihreän Oksan Werstas on antanut matalan kynnyksen vaihtoehdon tutustua alaan ennen oppilaitokseen hakeutumista. Vuonna 2022 valmistui oppimisympäristöraportti ja valmiudet TUVAan ovat olemassa. Osaamistodistukset tulevat käyttöön 2023.

Oppilaitosyhteistyötä jatkettiin kaikkien Uudenmaan puutarha-alan koulujen ja Hämeen ammatti-instituutin kanssa.

Werstaan strategia päivitettiin loppuvuodesta 2022 yhdistyksen strategian pohjalta. Painopisteeksi tulevaan vuoteen nostettiin opinnollistaminen.

Werstaan ohjausryhmän toimintaa kehitettiin vuonna 2022. Ohjausryhmä kokoontuu neljästi vuodessa, kaksi kokousta on pienryhmän kokouksia ja kaksi kokousta on yhdessä yhdistyksen hallituksen kanssa.

Kesätyöt ja työharjoittelut

Kumpulan koulukasvitarhalla löytyy paljon erilaisia töitä, joiden tekemiseen on hyvä ottaa nuoria mukaan. Yhdistys mahdollisti nuorisopalveluiden palkkaamille nuorille kesätyön leiriryhmien ohjaajina. Työnkuvaan sisältyi myös puutarhatöitä. Yhdistys vastasi nuorten ohjauksesta ja kaupunki palkkauksesta. Kuusi nuorta oli töissä kesäkuussa ja neljä nuorta heinä-elokuussa kukin yhden kuukauden verran.

Kesäsetelin avulla palkattiin Kontulan leiritoimintaan neljä nuorta sekä koulukasvitarhan alueenhoitoon kahdeksan nuorta kaikki kahden viikon jaksolle. Yhdistys pääsi mukaan myös Kesätyö OP:n piikkiin -rahoitukseen, minkä avulla palkattiin neljä nuorta kahden viikon jaksolle koulukasvitarhan alueenhoitoon. Kaksi kesäsetelinuorista oli

PUUTARHA NUORISOTYÖSSÄ

maahanmuuttajanuoria, jotka työllistyivät Plan Suomen kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Puutarhatyöt mahdollistavat niidenkin nuorten palkkaamisen, joiden on esimerkiksi kielitaidon, ujouden tai jonkun muun syyn vuoksi vaikea saada töitä vapailta markkinoilta. Työtehtävät opitaan tekemällä. Keskeistä on riittävän ohjaustyövoiman varmistaminen.

Vihreästä voimaa -hanke

Yhdistys sai Helsingin kaupungin nuorisopalveluiden koronalisäavustusta 11 500 euroa. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa nuorten luontosuhdetta ja hyvinvointia luonto- ja puutarhaharrastuksen avulla. Hanke oli suunnattu 13-29-vuotiaille ja toimintaa käynnistettiin Lapinlahden Lähteellä sekä Vesalan koulun yhteydessä.

Kevät oli kolea ja toiminta käynnistyi suhteellisen myöhään keväällä. Nuoria yritettiin löytää sekä omalla että yhteistyökumppanien markkinointityöllä. Nuoria ei yrityksistä huolimatta oikein löytynyt, mutta sekä Vesalaan että Lapinlahden Lähteelle saatiin perustettua viljelylaatikot, joita satunnaiset kävijät kyllä ihastelivat ja kyselivät toiminnasta. Alkukesästä viritettiin toimintaa myös Oulunkylän suuntaan sieltä tulleen yhteydenoton pohjalta, mutta tällöin kesä oli jo turhan pitkällä ja kiinnostuneet nuoret lähteneet lomailemaan muualle.

Kerhomainen toiminta ei oikein vedä nuoria – alakouluikäisten kohdalla kiinnostusta saattaisi löytyäkin. Oli myös haastavaa tulla ulkopuolelta uuteen ympäristöön. Hetkessä toimintaa ei pyörytetä käyntiin, vaikka vastaanotto olikin kaikkialla positiivista.

Kaupunki on myöntänyt käyttämättä jääneelle avustukselle jatkoaikaa vuodelle 2023 uuden suunnitelman pohjalta. Toiminta jatkunee Kontulan nuorisotalon takapihan kunnostuksen merkeissä yhdessä nuorten kanssa, Veräjäläksön koulun retkitoiminnalla sekä Vesalan koulun viljelylaatikoilla. Haasteista on opittu ja toivotaan nyt, että osallistujiaikin löytyy, kun tarpeet toiminnalle ovat aiempaa paremmin paikallisista lähtökohdista nousseita.

3. Puutarha ympäristökasvatuksessa

Kumpulan koulukasvitarhan leiritoiminta

Kumpulan koulukasvitarhan leirit salapoliisileirejä lukuun ottamatta toteutettiin Helsingin kaupungin nuorisopalvelun ostopalveluna. Salapoliisileireille saatiin AVIn avustus.

Leiritoiminnan yhteisenä kehittämiskohteena kesällä oli viljelyn nostaminen sille kuuluvaan asemaan, toiminnan keskipisteeksi. Ohjaajien opastukseen ja koulutukseen panostettiin ja lasten ohjauksessa onnistuttiin hyvin. Viljely kiinnosti ja lapset tykkäsivät viljellä. Tämä välittyi myös leireistä annettuun palautteeseen.

Alkukesästä järjestettiin viljely-, salapoliisi- ja tiedeleirejä. Loppukesästä oli kolme viljelyleiriä, joista yksi oli kolmipäiväinen. Kaikilla leireillä lapsilla oli mahdollisuus myös viljelyyn. Salapoliisileirit toteutettiin AVIn avustuksella muut leirit kaupungin ostopalveluna. Lasten leiripäivä oli kello 9-14, päivään sisältyi ohjatun toiminnan, vakuutusten ja materiaalien lisäksi lämmin lounas. Yhdistyksen jäsenille oli alkukesästä myös iltapäiväkerho, tämäkin toteutettiin ostopalvelun ulkopuolella.

Viljelyleirit

Yhdistys järjesti yhteensä kuusi viljelyleiriä. Leirit olivat viikon mittaisia, paitsi juhannusviikon ja heinäkuun ensimmäinen leiri kestivät kolme päivää. Kaikkiaan viljelyleireillä oli 120 lasta.

Lapset viljelivät perhekerhon kanssa yhteistä palstaa. Kesän mittaan tulivat tutuksi niin kylväminen, kastelu, kitkentä kuin sadonkorjuu. Viljelyssä lapset pitivät erityisesti taimien

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

istutuksesta, kastelusta ja olkien levittämisestä. Suositun toimintaa leiripäivissä oli myös sadettimien alla juoksentelu ja Kumpulan tähden pelaaminen. Leiripäiviin sisältyi ohjatun ohjelman lisäksi vapaata yhdessä oloa pihalla ja takametsässä. Myös Kumpulan kasvitieteellisessä vierailtiin toisella viljelyleirillä

Tiedeleirit

Alkukesästä järjestettiin kolme tiedeleiriä. Lapsia leireillä oli 58.

Leireillä kokeiltiin muun muassa veden suodatusta, tutkittiin ötököitä, tutustuttiin Ilmatieteen laitoksen tutkimuksiin alueella ja tarkkailtiin tämän kesän uutuutta alueella eli kesäkanoja. Tutkimisen lisäksi leikittiin ja pelattiin, vilvoiteltiin sadettimen alla sekä autettiin viljelyleiriläisiä viljelypalstan hoidossa, mikä oli erityisen suositun.

Salapoliisileirit

Kesän alussa pienimmille leiriläisille oli tarjolla kaksi viikon mittaista salapoliisileiriä, joilla ratkottiin ohjaajien taitavasti puutarhaan upottamia salaisuuksia yhdessä lasten kanssa. Leirit imaisivat mukaansa koko koulukasvitarhan työyhteisön yhteisten arvoitusten myötä ja lapset eläytyivät hyvin vahvasti salaisuuksiin. Lapsia leireillä oli yhteensä 43.

Vielä koulujen alkamisen jälkeen leiriläisillä oli mahdollisuus **ohjattuun sadonkorjuuseen** neljänä lauantaina. Sadonkorjuulauantaihin osallistui yhteensä 89 lasta ja 91 aikuista. Konseptia kehitettiin viime vuodesta siten, että lasten lisäksi myös vanhemmat olivat tervetulleita sadonkorjuuseen. Lisäksi joka kerralle oli selkeä suunnitelma tehtävistä töistä ja korjattavasta sadosta ja tapahtumaan piti ilmoittautua etukäteen. Nämä uudistukset raamittivat hyvin toimintaa ja tuntui, että suosiokin kasvoi viime vuodesta.

Itä-Helsingin leiritoiminta

Kaupunkipuutarha ja sen asukit -leirit toteutettiin Kontulan nuorisotalolla ja Vesalan koululla.

Leirejä oli neljä, 6.- 10.6., 13.-17.6, 20.6.-23.6. ja 27.6. – 1.7. Leiripäivä oli kello 9-15 ja siihen sisältyi lämmin lounas sekä välipala. Leiriläisiä osallistui kaikkiaan 67.

Leirit sijoittuivat lasten omaan lähiympäristöön itähelsinkiläiseen lähiöön. Tavoitteena oli löytää lapsille mielekästä ja luonnonläheistä puuhaa oman kodin läheltä ja näin antaa kaupunkilaislapsille vihreää vapaa-aikaa.

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

Leirien aamupäivät kuluivat Kontulan nuorisotalolla leikkien ja askarrellen sekä viljelylaatikoita hoitaen. Lisäksi retkeiltiin lähellä olevaan puistoon ja metsään. Matkalla nuorisotalolta koululle kerättiin eläimille purtavaa luonnosta. Juhannusviikon leiriläiset pääsivät tekemään myös kukkaseppeleet sekä retkelle Kumpulan koulukasvitarhalle.

Lounaan jälkeen loppuiltapäivä kului pienryhmissä eläimiä hoitaen Vesalan koululla. Jokaisella ryhmällä oli oma eläinlaji, josta oli vuorollaan vastuussa. Lapset ohjeistettiin eläinten häkkien tai terraarioiden siivoukseen, juomavesien vaihtoon sekä ruokintaan. Välipala oli yleensä 13.30 ja sen jälkeen ulkoilua vapaasti ja myös ohjatusti. Välillä myös eläimet, marsut, kilpikonnat ja kanit, pääsivät valvotusti ulkoilemaan lasten kanssa.

Hyvä yhteistyö Vesalan koulun kanssa on ollut keskeistä leirien mahdollistumisen osalta. Yhteistyö on hyödyttänyt sekä koulua että yhdistystä ja ennen kaikkea alueen lapsia ja nuoria. Leirien toinen ohjaaja on tullut koulun rahoituksella ja lisäksi koulun kautta on löytynyt leireille apuohjaajia.

Leiritoiminnan palautetta ja tunnuslukuja

Toimintaa dokumentoitiin säännöllisesti henkilöstökokousten muistioiden ja toiminnan valokuvaamisen avulla. Ohjaajat laativat viikkoraportit toiminnasta. Näissä nostettiin esille haasteita, kehittämiskohtia ja onnistumisia. Välitöntä palautetta kerättiin koko toimintakauden ajan niin asiakkailta kuin henkilöstöltä. Saatua palautetta on käsitelty henkilöstökokouksissa ja ryhdytty tarvittaessa palautteen vaatimiin toimenpiteisiin.

Palautetta leiriläisiltä ja vanhemmilta

Leireistä kerättiin lapsilta sekä suoraa palautetta että leirien jälkeen sähköistä palautetta yhdessä vanhempien kanssa. Palautteissa korostui positiivinen ja iloinen leirikokemus. Aiempia kesiä enemmän nousi esiin kiinnostus viljelyyn, ja viljelystä oli pidetty. Kaikki istuttamisesta kitkemiseen ja kastelemiseen oli onnistuttu toteuttamaan lapsille

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

innostavasti. Myös kotiin tuodusta sadosta oltiin ylpeitä. Ohjaajat saivat kiitosta ja heidän ammattitaitoaan ja osaamistaan arvostettiin.

Palautteissa oli useampia vertailuja muihin kesän leireihin – leirejämme arvostettiin ja niille halutaan palata tulevanakin kesänä. Arvostuksen pohjan luovat osaavat ja ammattitaitoiset ohjaajat, hyvä yhteishenki ja mahtava puutarha viljelymahdollisuuksineen.

Itä-Helsingin leiritoiminnan palautteessa nousi esiin erityisesti eläintenhoito, josta lapset tykkäsivät. Myös ohjaajista tykättiin ja ohjaajat tykkäsivät työstään. Vanhempien vierailut leireille koettiin tärkeäksi. Lapset halusivat esitellä paikkoja ja hoitamiaan eläimiä. Samalla tehtiin Vesalan koulun eläinkasvihuonetta tunnetuksi.

Ohjaajien näkökulmasta haasteellista oli kovin eri-ikäiset lapset ryhmissä. Pohdintaa aiheutti myös se, miten jutella ja viestittää ryhmässä lasten erityishaasteista. Välillä oli haasteita saada joitakin lapsia ohjattuun toimintaan mukaan. Viimeinen leiriviikko oli Itä-Helsingissä haasteellinen, koska toinen ohjaaja sairastui jo alkuvuodesta ja leiri vedettiin käytännössä varamiehityksellä. Kaikki kuitenkin sujui ja lapset viihtyivät.

LEIRITOIMINNAN LUKUJA

	Leirien määrä	Leiripäiviä yhteensä	Leiriläisiä
Viljelyleiri	6	26	120
Salapoliisileiri	2	10	43
Tiedeleiri	3	13	58
Kaupunkipuutarha ja sen asukit	4	19	67
YHTEENSÄ	15	68	288

Leiriläisten iltapäiväkerho

Kumpulan koulukasvitarhalla toteutettiin kesäkuun leirien aikana yhdistyksen jäsenille suunnattu iltapäiväkerho. Kerhon avulla jäsenet saattoivat ostaa ohjattua turvallista toimintaa kaksi tuntia päivään lisää, klo 14-16. Kerholaisten määrä vaihteli 11-14 lapseen.

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

Puutarhaperhekerho Basilika

Puutarhaperhekerhon toiminta jatkui kaupungin sosiaalitoimen ja Kulmakoulusäätiön avustuksen turvin. Kerho kokoontui 9.5. -17.9.2022. Lisäksi lokakuun alussa kokoonnuttiin vielä istuttamaan talvivalkosipulia ja perheiden yhteisen lyhtykulkueen äärelle.

Juhannukseen asti kokoontumisia oli kahdesti viikossa arki-iltoisin ja juhannuksen jälkeen kerran viikossa. Yksi kerhokerta oli 2,5 tuntia perheille. Perhekerho osallistui myös Nuku yö ulkona -tapahtumaan 27.8. Kerhokerran aikana tehtiin yhdessä opastetusti kasvukauden vaiheen mukaisia töitä, pidettiin yhteinen evästuokio, nautittiin puutarhasta, ystävystyttiin ja kerättiin satoa. Vuoden 2022 sato oli erittäin runsas ja kotiinviemistä riitti.

Perheitä otettiin mukaan ennätyselliset 18 perhettä, joista kuitenkin pari perhettä jäi jo alkuvaiheessa pois. Muiden perheiden kesken toiminta jatkui aktiivisena. Puolet perheistä oli uusia ja puolet vanhoja. Vanhat perheet tukivat uusia viljelyssä.

Perhekerhon ohjauksesta vastasi kaksi puutarhuria, joilla molemmilla myös vahva sosiaalipuolen osaaminen. Puutarhaperhekerho oli paljon muutakin kuin viljelyä. Se oli perheiden yhteinen hengähdysveti turvallisessa puutarhassa keskellä kaupunkia. Se oli yhteisöllisyyttä ja toinen toisistaan välittämistä, yhteisiä kesän juhlahetkiä, laulua ja leikkiä. Samalla kasvatettiin lasten luontosuhdetta ja opittiin arvostamaan itse kasvatettua ruokaa.

Perhekerhossa vieraili isovanhempia ja muita läheisiä, mikä lisäsi sukupolvien välistä kohtaamista. Lapset halusivat tuoda myös kavereitaan tutustumaan kerhoon ja perheet toivat vierailulle myös ulkomailta saapuneita ystäviään ja tuttaviaan, mikä toi myös monikulttuurisuutta toimintaan.

Perheet viljelivät yhteistä palstaa ja mitään etukäteisosaamista ei edellytetty. Yhdessä viljellen opeteltiin myös odottamisen ja jakamisen taitoa. Perhekerho on ottanut koko

PUUTARHA YMPÄRISTÖKASVATUKSESSA

puutarhan alueen omakseen, ja perheet haluavat tulla järjestämään yhteisiä tapahtumia. Ohikulkiessaan perheet piipahtavat puutarhalla muutoinkin kuin kerhoaikoina. Lähellä asuvat perheet vaalivat aluetta, myös ilmoittelemalla auki jääneistä porteista tai luvattomista kulkijoista alueella.

Perhekerho on tuonut perheiden elämään yhteisöllisyyttä ja jatkoa toimintaan ehdottomasti toivotaan. Puutarhassa on opittu hengähtämään arjen haasteista ja saatu koko perheen yhteistä aikaa. Lapset ovat oppineet nauttimaan kasvisruoasta ja maistelleet myös suoraan pellosta makuja. Retiisiä on rouskuteltu ja todettu sen olevan parempaa kuin karkki!

Toimintaa kouluille ja oppilaitoksille

Kumpulan koulukasvitarhalla toteutettiin ohjattuja kouluvierailuja kevätkaudella kuusi kappaletta ja syyskaudella elo-syyskuussa kolmetoista kappaletta, **yhteensä 19 vierailua**. Vierailuille oli kova kysyntä ja tarve: sekä kevät- että syyskauden vierailut täyttivät hetkessä. Kaikki kevään ryhmät vierailivat koulukasvitarhalla myös syksyllä, joka mahdollisti oppilaiden syvemmän tutustumisen puutarhaan. Ohjattuihin vierailuihin osallistui luokkia muun muassa Vallilasta, Maunulasta, Latokartanosta ja Pihlajistosta. Ehdottomasti suurin osa ryhmistä oli alakouluja, vain Haagan jopoluokalla ja Karviaistien erityiskoulun erityisluokalla oli yli 12-vuotiaita. Ohjattujen vierailujen lisäksi luokilla oli mahdollisuus myös omatoimivierailuun. Kaiken kaikkiaan ohjatuille ja omatoimisille kouluvierailuille osallistui vuoden 2022 aikana **yhteensä 824 oppilasta: ohjatuille 419 ja omatoimisille 405..**

Ohjatuilla kouluvierailuilla luokka jaettiin yleensä puoliksi: toinen osa kiersi ympäri puutarhaa ja toinen osa oli toiminnallista tekemistä. Kierroksella oppilaat pääsivät tutustumaan yleisesti koulukasvitarhaan ja sen toimintoihin sekä kasvilajistoon, pölyttäjiin ja kesäkanoihin. Toiminnallisessa osiossa oppilaat pääsivät puutarhatöihin: keväällä mm. maa-artisokkapellolle ja raparperimaalle, syksyllä työt painottuivat omenoiden keruuseen.

Vierailut toteutettiin osana Kumpulan koulukasvitarhan ostopalvelua ja toinen ohjaaja oli nuorisopalveluilta. Oppilailta ja opettajilta saatiin hyvää palautetta vierailuista ja yhteistyö yhdistyksen ja nuorisopalveluiden välillä sujui hyvin. Vierailuilta toivottiin toiminnallisuutta ja sitä myös saatiin.

TAPAHTUMAT, KOULUTUKSET JA VAPAAEHTOISTOIMINTA

4. Tapahtumat, koulutukset ja vapaaehtoistoiminta

Yhdistys järjesti Kumpulan koulukasvitarhalla vuonna 2022 seuraavat tapahtumat kaupunkilaisille

- Kasvitarhan avajaiset torstaina 19.5. klo 15-18: lapsille ohjelmaa, paloauton vierailu, kahvila, taimimyyntiä
- Taimimyyntiä ja alueeseen tutustumista (portit auki) toukokuussa kolmena torstaina ja yhtenä keskiviikkona klo 14 -18 ja neljänä lauantaina klo 11-14
- Villivihanneskierros lauantaina 21.5. klo 11: alueen villivihanneksiin tutustumista
- Avoimet puutarhat, sunnuntaina 7.8. klo 12–17: alueeseen tutustumista, pihapelejä, kahvila, marjanpoimintaa
- Sadonkorjuujuhla torstaina 18.8. klo 16-20: lapsille ohjelmaa, musiikkia, lettukahvila ja kahvila paviljongilla, satomyyntiä
- Lapsille ja vanhemmille sadonkorjuutapahtumat neljänä lauantaina, 6.8., 13.8., 20.8. ja 3.9. klo 13–15
- Lehtikaalin ja omenoiden keruuta tiistaina 11.10. ja torstaina 13.10. klo 9-16

Lisäksi osallistuttiin yhden työntekijän voimin nuorisopalveluiden Kauhujen puutarhaan lokakuun lopulla.

TAPAHTUMAT, KOULUTUKSET JA VAPAAEHTOISTOIMINTA

Yhdistykselle on toiminnassaan paljon **jatkuvaa koulutusta**, tekemällä opettamista ja oppimista, jota ei välttämättä pysty nimeämään erilliseksi koulutustilaisuudeksi. Puutarhalla oppimisen paikkoja tulee vastaan nuorille ja vanhemmillekin päivittäin oman työn ohessa. Kesätyöntekijöille järjestetään joka kevät perehdytyskoulutus.

Yhdistyksen koulutuksen lippulaiva on **Vihreän Oksan Werstas**, jonka toiminta perustuu puutarha-alan opetussuunnitelmaan.

Vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtoisia oli muutamia mukana leiritoiminnan apuna ja tapahtumien järjestämisessä. Avoimet puutarhat -tapahtuma järjestettiin yhdistyksen puolelta kokonaan vapaaehtoisvoimin. Sadonkorjuujuhlan onnistumisessa perhekerhon vapaaehtoisilla oli merkittävä rooli.

5. Viestintä, vaikuttaminen ja yhteistyö

Yhdistyksen toiminnasta viestittiin omilla nettisivuilla www.lastenpuutarha.fi sekä sosiaalisen median eri kanavissa: facebook (yhdistys ja Werstas), instagram (yhdistys, Werstas) ja Lanttu-blogi, jonne koottiin erityisesti leiritoiminnasta kirjoituksia.

Opettaja-lehti julkaisi syyskuussa jutun Kumpulan koulukasvitarhalla: *”Keidas keskellä kaupunkia – koulupuutarhat lujittavat luontosuhdetta”*
https://www.opettaja.fi/tyossa/keidas-keskella-kaupunkia/?fbclid=IwAR0rcfi-0Kg8i_5P4qIhLxZt21SV4MXhsGhPBx89upMTeLyYec2h-TsclK

Toiminnanjohtajaa haastateltiin Trägårdssnytt -lehden marraskuun numeroon *”I skolträdgården i Gumtåkt får barnen gräva”*

Lisäksi toiminnanjohtaja esitteli yhdistyksen toimintaa Helsingin kaupungin LUMO-seminaarissa huhtikuussa ja Puuha-hankkeen webinaarissa marraskuussa
<https://www.youtube.com/watch?v=ART9GrdSMog>

Dokumentti Vihreän Oksan Werstaasta ja yhdistyksestä. Vuonna 2021 aloitettiin yhdistyksen ja Vihreän Oksan Werstaan juhlavuoden kunniaksi tehdä dokumenttia, minkä piti valmistua vuonna 2022. Dokumentti jäi kuitenkin viimeistelyä vaille valmiiksi, kun dokumentin tekijä ja hallituksemme jäsen Elias Päivinen menehtyi äkillisesti. Katsomme lähitulevaisuudessa miten paljon pystymme hyödyntämään toiseksi viimeistä versiota dokumentista tai onko mahdollista vielä saada jäämistöstä dokumentin viimeisin versio.

Vaikuttamistyön keskeinen tapahtuma oli aivan elokuulla lopulla järjestetty kutsutilaisuus päättäjille Kumpulan koulukasvitarhalla. Mukaan kutsuttiin niin kaupungin poliittisia päättäjiä kuin viranhaltijoita eri sektoreilta. Tilaisuuden järjestämisellä haluttiin lisätä tietoisuutta Kumpulan koulukasvitarhasta ja sen ainutlaatuisuudesta vaalimisen arvoisena kohteena. Taustakannustimena tilaisuuden järjestämiseen oli jo pitkään työlliställä roikkuneet puutarhan lukuisat remonttikohteet. Ilmoittautumisia tilaisuuteen tuli mukavasti, mutta viime hetken peruutusten jälkeen paikalle saapui viisi osallistujaa, jotka olivat hyvin kiinnostuneita koulukasvitarhan toiminnasta. Tilaisuus koettiin hyödylliseksi ja ensi kesänä on tarkoitus järjestää vastaava jo vähän aiemmin elokuussa.

VIESTINTÄ, VAIKUTTAMINEN JA YHTEISTYÖ

Sisäinen viestintä rakentui erilaisten henkilöstökokousten, ilmoitustaulujen ja suoran vuorovaikutuksen varaan. Whatsapp-ryhmät olivat varsin käteviä eri työryhmien väliseen ja sisäiseen viestintään, kun kaikille piti saada nopeasti tieto ja ihmiset olivat eri paikoissa.

Yhdistyksen keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat Helsingin kaupungin nuorisopalvelut sekä opetus-, sosiaali- ja varhaiskasvatuspalvelut, Hyötykasviyhdistys, Työhevosharrastajat, Plan Suomi, Sovinto ry, Into -etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, muut työpajat, Puutarhaliitto, Kehitysvammatuki 57, Green Care Finland ry, TE-toimistot, Helsingin työvoiman palvelukeskus, puutarha-alan oppilaitokset, Metropolia, Suomen Diakoniaopisto, ympäristökasvatustyötä tekevät järjestöt mm. FEE Suomi ry ja Luonto- ja ympäristökoulujen liitto. Lisäksi yhdistys tekee yhteistyötä koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen kanssa.

6. Hallinto ja henkilöstö

Hallitus

Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja, viisi varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä.

Hallitus vastasi toimintasuunnitelman toteuttamisen seurannasta sekä yhdistyksen talouden seurannasta.

Yhdistyksen vuosikokouksessa 24.3.2022 valittu hallitus

Puheenjohtaja: Sanna Vesikansa

Varsinaiset jäsenet: Anna-Maria Maliniemi (varapj), Satu Rumbin, Elias Päivinen, Kiira Knuus, Orvokki Mijard **Varajäsenet:** Eeva-Stiina Smolander, Pinja Sipari

Henkilöstö

Toiminnanjohtaja vastasi yhdistyksen toiminnan käytännön suunnittelusta, taloudesta ja hankkeiden kokonaishallinnoinnista. Yhdistyksen toiminnanjohtajana toimi Eeva-Maija Bergholm. Palkanlaskennasta ja muusta toimiston hoidosta vastasi osa-aikainen toimistosihteeri Tarja Elo.

Nuorten työpajan Vihreän Oksan Werstaan valmentajina toimivat Mari Paakkinen, Susanna Järvi (opintovapaalle marraskuun alusta) ja Maiju Kormano. Työvalmentajana toimi toukokuusta vuoden loppuun Henri Styf ja huhtikuun ajan Heli Ahola. Kuntouttavan työtoiminnan tukena oli Riikka Terävä tuntitöinä. Terävä vastasi myös puutarhaperhekerho Basilikasta.

Susanna Järvi vastasi myös kesätyönuorten ohjauksesta ja toukokuun kouluvierailuista. Lisäksi hän toimi leiriohjaajien tukena viljelyssä.

Vihreää voimaa -hankkeesta vastasi Orvokki Miljard, joka toimi myös puutarhaperhekerhon ja viljelyleirien ohjaajana loppukesästä. Vihreää voimaa -hankkeessa oli keväällä myös avustava ohjaaja.

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Kesäkauden aikana henkilöstöä oli parhaimmillaan yhdistykseen palkattuna yhtäaikaa yli 20 henkeä, kun kaikki leiriohjaajat olivat töissä. Kumpulan koulukasvitarhan leiritoiminnassa oli kesän aikana yhteensä kahdeksan ohjaajaa ja keittiövastaava. Lisäksi oli kymmenen nuorta kaupungin suoraan palkkaamina leirien avustavissa tehtävissä yhdistyksen ohjauksessa. Alueenhoitoon oli palkattu kaksitoista nuorta kahden viikon jaksoihin kesäsetelillä tai Kesäduuni OP:n piikkiin -rahoituksella. Itä-Helsingin leiritoiminnassa oli yksi leiriohjaaja ja neljä kesäsetelinuorta apuohjaajina.

Henkilöstön osaamista pyrittiin päivittämään sopivin koulutuksin. Werstaalta osallistuttiin Into ry:n koulutuksiin. Lisäksi Järvi kävi voimauttavan valokuvauksen -koulutusta. Werstaalla oli myös työnohjausta yhteensä neljä kertaa.

Kirjanpidosta vastasi tilitoimisto Atope Oy/Hannu Lehtinen ja tilintarkastuksen hoiti tilintarkastusyhteisö Tiliextra Oy, vastaavina tilintarkastajina HT Kristian Seemer ja HT Susanna Ahola.

Toimitilat Yhdistyksen toimisto sijaitsee Kumpulan kasvitieteellisen puutarhan yhteydessä (Jyrängöntie 2, 00560 HKI). Myös nuorten työpaja, Vihreän Oksan Werstas, toimii kasvukauden ulkopuolella samoissa tiloissa. Huhtikuusta lokakuuhun Werstas toimii Kumpulan koulukasvitarhalla (Vähänkyröntie 3-6), jossa järjestetään valtaosa myös muusta toiminnasta.

7. Talous

Yhdistyksen merkittävimpiä rahoituslähteitä olivat Etelä-Suomen aluehallintoviraston avustus työpajatoimintaan sekä Helsingin kaupungin nuorisopalveluiden ostopalvelu Kumpulan koulukasvitarhan toiminnasta. Merkittävä osa rahoituksesta tuli myös Werstaan omavarainhankinnasta (pihakohteiden hoito, taimien, sadon ja jatkojalosteiden myynti) sekä leirien osallistumismaksuista.

Pienet avustukset tulivat Etelä-Suomen aluehallintovirastolta ja Helsingin kaupungilta leiritoimintaan sekä Stiftelsen 7nde Mars Fondenilta leiristipendeihin, Kulmakoulusäätiöltä ja Helsingin kaupungilta perhekerhon toimintaan sekä Vuokon Säätiöltä risuidan rakentamiseen. Helsinki kaupunki myönsi myös koronalisäavustuksen Vihreää voimaa - hankkeelle. Avustuksesta osa siirtyy vuodelle 2023.

Lisäksi saatiin korvausta kuntouttavasta työtoiminnasta, palkkatukea ja Helsinki-lisää sekä kerättiin osallistumismaksuja. Iloisena yllätyksenä saimme loppuvuodesta Siirtolapuutarhaliitolta 1000 euroa, jolla he korvasivat joulumuistamisensa kumppaneille.

Merkittävimmat kuluerät olivat henkilöstökulut, alueen hoidon tarvikkeet, toimintavälineet ja materiaalit leiriläisille ja pajalaisille, vuokra- ja leasingkulut, ruokakulut kasvitarhalla, sähköinen viestintä ja kirjanpito.